

ЖЕРГІЛІКТІ МАШИНА ЖАСАУ СЕКТОРЫН ТАЛДАУ

2024

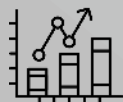

ІРІ ОПЕРАТОРЛАР

ӨРЕКЕТТЕРДІ ШОҒЫРЛАНДЫРУ
САНДЫҚ ЖӘНЕ ТЕХНИКАЛЫҚ
ДЕРЕКТЕРДІ ҰСЫНУ

ОПЕРАТОРЛАРДЫҢ
ДЕРЕКТЕРІН
ШОҒЫРЛАНДЫРУ
ЖӘНЕ ТАЛДАУ

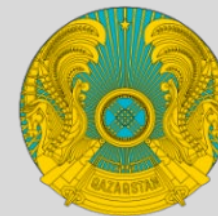
АДВОКАЦИЯ
МӘСЕЛЕЛЕРІ

ОТАНДЫҚ НАРЫҚТЫ
ТАЛДАУ ЖӘНЕ ӨЛЕУЕТТІ
ДАМУ

ИНВЕСТИЦИЯЛАР ТАРТУ
ЖӘНЕ ТЕХНОЛОГИЯЛАР
ТРАНСФЕРІ

ҮКІМЕТ

ЖӨРДЕМДЕСУ ЖӘНЕ ЫНТАЛАНДЫРУ
ЖЕҢІЛДІКТЕР МЕН СУБСИДИЯЛАР

МАШИНА ЖАСАУ САЛАСЫ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ СТАНДАРТТАРҒА СӘЙКЕС
ӨЛЕУЕТТІ ДАМУ
ТЕХНОЛОГИЯЛАР ТРАНСФЕРІ

Қажеттіліктерді талдау және локализацияға басымдық беру кезінде біз FPAL кодтау жүйесін қолданамыз

FPAL тауар кодтары

1.01
Бұрғылау жабдықтары

1.02
Жүктеу-түсіру жабдығының өнімдері мен материалдары

2.99
Басқада өнімдер / Жабдықтар мен материалдар

A Тауар тобы

1.09
Электр жабдықтары мен материалдары

1.10
Сынақ және Өлшеу аспаптары мен автоматика

2.02
Қақпақшалар және керек-жарақтар

B Тауар тобы

1.04
Сорғылар мен тығыздаушылар

1.11
Технологиялық сүзгілер

1.12
АЖЖК

2.01
Құбырлар

C Тауар тобы

1.02
Жүктеу-түсіру жабдығының өнімдері мен материалдары

1.07
Жылуалмастырғыштар / жылу тасымалдағыш жабдықтар

1.16
Өрт сөндіру жабдықтары

2.07
Химиялық заттар / майлар / бояулар

2.08
Оқшаулау / отқа төзімді материалдар

D Тауар тобы

1.03
Компрессорлар, желдеткіштер және керек-жарақтар

1.05
Драйверлер және керек-жарақтар

2.03
Болат және металл материалдар

2.11
Шеберхана жабдықтары және қол құралдары

Жоғарыда аталған тауар топтары бойынша сатып алу деңгейі үш Оператордың барлық тауарларды сатып алуының 75% - дан астамын құрайды *

ТАУАР ТОПТАРЫ БОЙЫНША ЖҰМЫСТАРДЫҢ АҒЫМДАҒЫ МӘРТЕБЕСІ

A Тауар тобы

B Тауар тобы

C Тауар тобы

D Тауар тобы

Қажеттіліктерді талдау 35 000 тауар позициялары

55 000 тауар позициялары

7 000 тауар позициялары

12 000 тауар позициялары

Жоғары сұранысқа ие тауар түрлері, анықталған синергиялар

22 тауар түрлері

19 тауар түрлері

27 тауар түрлері

39 тауар түрлері

Нарықты талдау, қол жетімді дерек көздерден кеңейтілген тізім

90 астам өндіруші

100 астам өндіруші

80 астам өндіруші

150 астам өндіруші

Қызығушылық танытқан өндірушілерге бару

81 кәсіпорынға барылды

73 кәсіпорынға барылды

50 кәсіпорынға барылды

55 кәсіпорынға барылды

Жоғары сұранысқа ие тауар түрлерін шығаратын өндірушілердің қысқа тізімі

23 отобранных предприятий

16 отобранных предприятий

Орындалуда

TBC

Жалпыланған техникалық талаптар

12 ЖТТ әзірленді

8 ЖТТ әзірленді

Орындалуда

TBC

Әлеуетті дамыту

10 әлеуетті дамыту жоспары әзірленді

4 әлеуетті дамыту жоспары әзірленді

TBC

TBC

Әлеуетті дамыту жоспарларын енгізу

3 ұсынылған өндіруші

2 ұсынылған өндіруші

TBC

TBC

Локализация бойынша кейстер

13 кейс инвесторлармен бірлесіп әзірленді

5 кейс инвесторлармен бірлесіп әзірленді

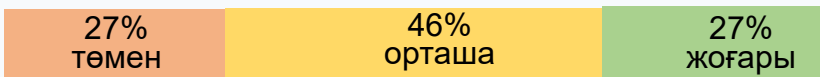
4 кейс инвесторлармен бірлесіп әзірленді

1 кейс инвесторлармен бірлесіп әзірленді

Операторларға ұсыну

Жергілікті кәсіпорындардың өндірістік қуатын талдау негізінде Орталық дайындық деңгейін келесідей бағалады:

- Дайындық деңгейі СМЖ, ЕҚҚТ және ҚОҚ, ED, индустрияландыру, инжиниринг, кадрлардың біліктілігі, өндірістік тарих және қажетті сертификаттардың болуы негізінде бағаланды.
- Дайындығы төмен санатқа жатқызылған өндірушілердің көпшілігінде қажетті сертификаттардың болуына, қаржылық тұрақтылыққа, шектеулі өндірістік тәжірибеге және т. б. байланысты кедергілер бар.

«Жергілікті машина жасау секторының талдауы 2024» есебі мұнай-газ саласы үшін машина жасауға аса көңіл бөле отырып, Қазақстан Республикасының (ҚР) машина жасау секторын зерттеу негізінде IMB Орталығымен дайындалды. Құжатта А, В және С Тауар топтарына қатысты IMB Орталығының ағымдағы қызметіне шолу берілген, Ірі Операторлар арасында D Тауар тобында салыстырмалы жоғары сұранысқа ие тауар түрлері анықталған, сондай-ақ өндірістік қуатын әлеуетті дамыту мақсатында ҚР аумағында осы тауарлар өндіріс жергіліктендіре алатын жергілікті өндірушілер көрсетілген.

Қажеттіліктер бойынша деректерді талдау және нарықты талдау:

- IMB Орталығы үш Ірі Оператордан D тобының тауарларына болжамды сұраныс бойынша 12 500-ден аса деректер позициясын алды және талдады.
- Салыстырмалы жоғары болжамды сұраныспен 39 тауар түрі анықталды.
- Операторлармен берілген 156 360 деректер позициясының негізінде, 2021-2023 жж. тарихи тұтынуды ескерумен А және В топтары бойынша қажеттіліктерді талдау нәтижелері жаңартылды.
- D Тауар тобы бойынша жұмыс шеңберінде IMB Орталығымен ынтымақтастыққа қызығушылық танытқан, ҚР 8 облысы мен 3 қаласында (Астана, Алматы, Шымкент) 26 өндірушіге жұмыс сапары жасалды.

Өндірушілер әлеуетін дамыту:

- Жалпыландырылған техникалық талаптар (ЖТТ) әзірленді және Операторлардың техникалық ерекшеліктеріне негізделген чек-парақ ретінде А және В тобының жергілікті өндірушілеріне берілді.
- 2024 жылы 3 Өндірушінің даму жоспары (ӨДЖ) келісілді, ӨДЖ ары қарай жүзеге асыру үшін жергілікті өндірушілер үшін ұсыныстар әзірленді.
- Ағымдағы уақытта 14 ӨДЖ әзірленді және өндірушілермен келісілді. 5 өндіруші Оператор талаптарына сәйкес келуші ретінде ұсынылды, 9-ы ӨДЖ ұсыныстарын іске асыру процесінде.

Жергіліктендіру және технологиялар трансфері:

- 2024 жылы әлеуетті инвесторлармен және OEM-компаниялармен 2 қосымша Өзара түсіністік туралы Меморандумға (MoU) қол қойылды, сондай-ақ Атырау қаласындағы «Ашық есіктер күні» шарасы (шілде 2024 ж.) шеңберінде 37 жергілікті және халықаралық компаниялармен үштарапты MoU бекітілді.
- Инвесторлармен және OEM-өндірушілермен 10 жергіліктендіру кейсі әзірленді, олар өз кезегінде Операторларға кері байланыс үшін ұсынылды. Инвесторлармен және OEM-өндірушілермен бірлесіп барлығы 27 жергіліктендіру кейсі мен Жол картасы дайындалды.

Адвокация:

- IMB Орталығы халықаралық сертификацияны қолдау бағдарламасы шеңберінде шығындарды өтеу шегін жоғарылату үшін ҚР Өнеркәсіп және құрылыс министрлігімен, Қаржы министрлігімен және «QazIndustry» АҚ өзара әрекеттесті.
- Орталық «Машина жасау саласын дамыту жөніндегі 2024 – 2028 жылдарға арналған кешенді жоспар» Мемлекеттік кешенді жоспарын жүзеге асыруға қатысты.

Way Forward:

- ӨДЖ практикалық жүзеге асыру және барлық талаптарды орындағаннан соң А, В, С және D тауар топтарынан өндірушілер үшін жаңа ӨДЖ әзірлеу.
- E тауар тобын анықтау және Операторлармен берілген деректер негізінде қажеттіліктерді талдау.
- IMB Орталығының мандатын кеңейту.
- IMBC платформасын стейкхолдермен өзара әрекеттесудің бір терезесі ретінде әзірлеу.
- Операторлардың жергілікті қамтуын дамыту бағдарламаларын талдау және IMB Орталығының күшін шоғырландыру үшін синергияны анықтау

Халықаралық сертификаттауды енгізуге ұмтылу

- Үкіметке ГОСТ стандарттарынан біртіндеп кету туралы ұсыныстармен қатар, жергілікті өндірушілерге халықаралық сертификаттар алуға және өндірістік процестерге халықаралық стандарттарды енгізуге ұмтылу ұсынылады.
- Операторлар талап ететін халықаралық стандарттар мен сертификаттар олардың бас компаниялары — трансулттық корпорациялардың талаптарына байланысты, олардың жаһандық жобалары сәйкестік пен тұтастыққа байланысты оқиғаларға жол бермейді. Бұл талаптарды сәтті орындау өндірушілерге бәсекеге қабілетті. артықшылығы.
- IMB орталығының "QazIndustry" халықаралық сертификаттауға арналған шығыстарды өтеу бағдарламасын жақсарту жөніндегі жұмысы (бюджетті ұлғайту және өтеу шегін арттыру) осы бағыттағы өндірушілерді қолдаудың тиімді шарасы болып табылады.

Операторлардың біліктілік рәсімдеріне қатысу

- IMBC платформасында және үш Операторда тіркеліңіз. Жаңа өндірушілер үшін біліктілік процедураларынан өту туралы бастама көтеріңіз және Операторлардың сұраныстарына жедел жауап беріңіз.
- Операторларға тікелей жеткізуді әлемдік мұнай-газ жобаларында өздерінің өндірістік мүмкіндіктерін көрсету тәсілі ретінде қарастырыңыз. Бұл халықаралық серіктестікке және жаһандық құн тізбегіне интеграцияға жол ашады.
- Сенімділікті арттыру және мүмкіндіктерді арттыру үшін IMBC платформасының бөлігі ретінде біліктілікті арттыруды (Tier) мақсат етіңіз.

Персоналды дамыту және ұстап қалу бағдарламаларын енгізу

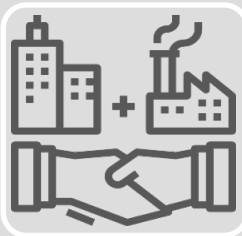
- Даму бағдарламаларының болмауы және персоналды ынталандыру (ішкі және сыртқы) машина жасау секторындағы кадрлардың жоғары айналымына ықпал етеді. Кәсіпорын басшылығы оқытуды, еңбекті тану бағдарламаларын, ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ (HSE) салымдары үшін марапаттарды, сондай-ақ нақты мансап жолдары мен тәлімгерлік жүйесін енгізу арқылы қызметкерлерге инвестиция салуы керек.
- Өз құндылығын сезінетін қызметкерлер компанияның мақсаттарымен бөліседі және өнімнің сапасын арттырады.

Қуатты дамытуға прогрессивті және тұрақты көзқарас

- Жергілікті өндірушілер бәсекеге қабілеттілікті арттыру үшін қол жетімді қолдау шараларын (мысалы, IMB орталығынан) белсенді түрде қолдануы керек.
- IMB Орталығы әлеуетті дамыту жоспары (ӘДЖ) түрінде жетекші сарапшылардан әлеуетті дамыту бойынша ұсыныстар береді. ӘДЖ сәтті енгізілген жағдайда өндіруші операторларға сапа, ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ, сондай-ақ техникалық талаптар бойынша операторлардың талаптарына толық сәйкес келетін ретінде ұсынылады.
- Әлеуетті дамыту жоспарын сәтті енгізу келісімшарттарға кепілдік бермейтінін, бірақ өндірушінің операторлардың талаптарына сәйкес келетіндігін мойындауын қамтамасыз ететінін және оның мүмкіндіктеріне деген сенімді нығайтатынын түсіну маңызды.

Жергілікті серіктестер, өндірушілер және өндіріс алаңдары арқылы оқшаулау

- Жергілікті серіктестердің тәжірибесі мен жеткізу тізбегін пайдалана отырып, локализация ұсыныстарының тартымдылығын арттырыңыз.
- Жергілікті серіктестердің қолданыстағы қуаттары мен жабдықтарын пайдалану локализация жобасының күрделі шығындарын азайтуға мүмкіндік береді.
- Шығу стратегияларын жеңілдетуге болады және объектілерді нөлден немесе ұзақ мерзімді жалға берумен салыстырғанда олардың құны төмендейді.
- Кейбір операторлар жұмыс күшіндегі жергілікті қамтуға және мердігер компанияның жарғылық капиталындағы Қазақстан азаматтарының ең аз қатысу үлесіне талаптар қояды.

Қазақстанды өңірлік хаб ретінде қарастырыңыз

- Орталық Азияның орталығындағы қолайлы географиялық жағдай, тұрақты геосаяси ахуал, мемлекеттік преференциялар, операторлар тарапынан қолдау және шикізат базасына қол жеткізу Қазақстанда мұнай-газ жабдықтарын өндіруді оқшаулау үшін қолайлы жағдайлар жасайды. Бұл ЕАЭО нарығына жеткізу мүмкіндіктерін қоса алғанда, өңірдегі өндірістік-логистикалық хаб ретінде локализацияланған кәсіпорынды пайдалануға мүмкіндік береді.

Локализацияға қадамдық тәсіл

- Локализация сирек барлық өндірістік процестердің толық трансфертін білдіреді. Локализация деңгейін және қосылған құнды біртіндеп арттыра отырып, негізгі құрастыру операцияларынан бастау ұсынылады.
- Бұл тәсіл инвесторларға негізгі клиенттермен және стейкхолдерлермен өзара іс-қимылды нығайта отырып, кезеңдер бойынша оқшаулауды орындауға мүмкіндік береді.

Жергілікті жоғары оқу орындарымен және техникалық мекемелермен өзара іс-қимыл

- Жобаны білікті кадрлармен қамтамасыз ете алатын және локализация жобасының ұзақ мерзімді мұрасына қоса алатын жергілікті білім беру мекемелерімен өзара әрекеттесусіз Локализация көп қолдау ала алмайды.
- Көптеген жоғары оқу орындары дуальды білім беру, тағылымдама және тәжірибе бағдарламалары арқылы мемлекеттік қолдауға ие болады, бұл студенттер мен түлектерді тарту шығындарын азайтады.
- Университеттермен және колледждермен бірлескен жобалар жергілікті қоғамдастықпен байланысты нығайтады және инвестордың ESG күн тәртібін жүзеге асыруға ықпал етеді.